

**INNOWACYJNA
GOSPODARKA**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

ITE INSTYTUT
PIB TECHNOLOGII
EKSPLOATACJI
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY RADOM

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

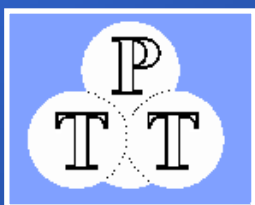
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

PROGRAM Innowacyjne systemy wspomaganie technicznego
STRATEGICZNY zrównoważonego rozwoju gospodarki

METODY I URZĄDZENIA DO BADANIA ODPORNOŚCI NA KRUCHE PĘKANIE I ZUŻYCIE ŚCIERNE MATERIAŁÓW KONSTRUKCYJNYCH I NARZĘDZIOWYCH

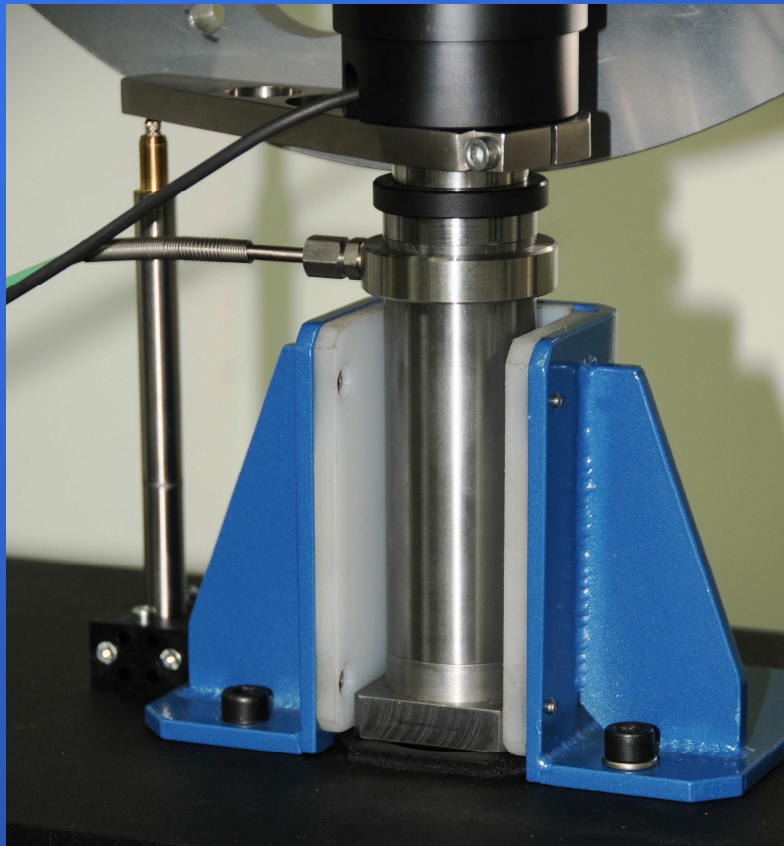
Jan Wulczyński

Warsztaty Tribologiczne PTT – ITeE-PIB
„TRIBOTESTING”
Radom, 28.06.2011

METODY I URZĄDZENIA DO BADANIA ODPORNOŚCI NA KRUCHE PĘKANIE I ZUŻYCIĘ ŚCIERNE MATERIAŁÓW KONSTRUKCYJNYCH I NARZĘDZIOWYCH

Urządzenie badawcze

ASTM G 65-94
ASTM G 105-89
ASTM G 75-95
ASTM G 1820-01

**Urządzenie badawcze powinno zastąpić
metody standardowe
opisane przez wytyczne American Society for Testing and
Materials, ASTM:**

1. Znormalizowana metoda testowania zużycia ściernego przy ścieraniu mokrym piaskiem i gumową rolką (oznaczenie: G 105 – 89).
2. Znormalizowana metoda wyznaczania ścierności zawiesiny ścierniej oraz zużycia ściernego materiałów w otoczeniu zawiesiny ścierniej (oznaczenie: G 75 – 95).
3. Znormalizowana metoda wyznaczania odporności na kruche pękanie (oznaczenie: G 1820 – 01).
4. Znormalizowana metoda pomiaru zużycia ściernego przy ścieraniu suchym piaskiem z użyciem aparatu z gumową rolką (oznaczenie: G 65 – 94).

METODY I URZĄDZENIA DO BADANIA ODPORNOŚCI NA KRUCHE PĘKANIE I ZUŻYCIE ŚCIERNE MATERIAŁÓW KONSTRUKCYJNYCH I NARZĘDZIOWYCH

Charakterystyka techniczna urządzenia do badania odporności na kruche pękanie i zużycie ścierne materiałów konstrukcyjnych i narzędziowych (wyznaczane własności materiałów konstrukcyjnych i minerałów)

- Odporność na zużycie ścierne materiałów konstrukcyjnych w kontakcie ze ścierniwem mineralnym
- Odporność na zużycie ścierne funkcjonalnych warstw wierzchnich w kontakcie ze ścierniwem mineralnym
- Odporność na kruche pękanie twardych materiałów stosowanych na ostrza narzędzi w szczególności węglików spiekanych stosowanych na narzędzia do wiercenia i urabiania skał
- Ścierność zgranulowanych minerałów w kontakcie z dowolnym materiałem konstrukcyjnym
- Kruszalność zgranulowanych minerałów poddanych naprężeniom ściskającym i ścinającym,
- Kąt tarcia statycznego i kinetycznego oraz kohezja wewnątrz zgranulowanej warstwy minerału

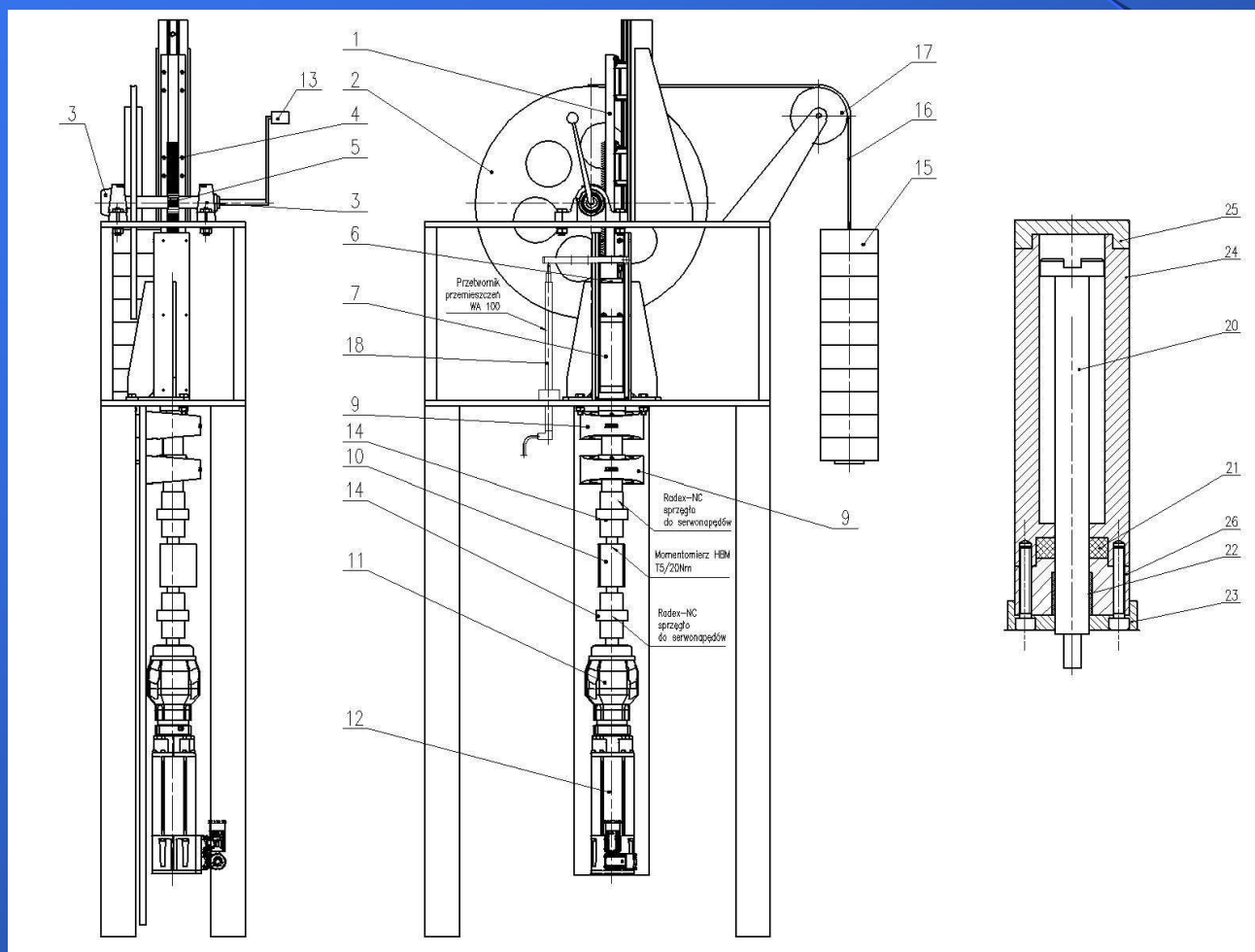
METODY I URZĄDZENIA DO BADANIA ODPORNOŚCI NA KRUCHE PĘKANIE I ZUŻYCIE ŚCIERNE MATERIAŁÓW KONSTRUKCYJNYCH I NARZĘDZIOWYCH

Charakterystyka techniczna urządzenia do badania odporności na kruche pękanie i zużycie ścierne materiałów konstrukcyjnych i narzędziowych

➤ Siła docisku próbki do ścierniwa	50 do 2500 N
➤ Temperatura wewnątrz cylindra	do 50°C
➤ Prędkość obrotowa wałka	do 100 obr/min
➤ Ciągły pomiar w trakcie badań i rejestracja na dysku komputera	- siły docisku próbki do ścierniwa - oporów ruchu - temperatury wewnątrz cylindra - prędkości obrotowej wałka - drogi tarcia - przemieszczenia cylindra
➤ Pomiar wielkości po cyklu badawczym	- ubytek masy próbki - rozdrobnienie zgranulowanego materiału
➤ Zasilanie	230V / 50 Hz

METODY I URZĄDZENIA DO BADANIA ODPORNOŚCI NA KRUCHE PĘKANIE I ZUŻYCIĘ ŚCIERNE MATERIAŁÓW KONSTRUKCYJNYCH I NARZĘDZIOWYCH

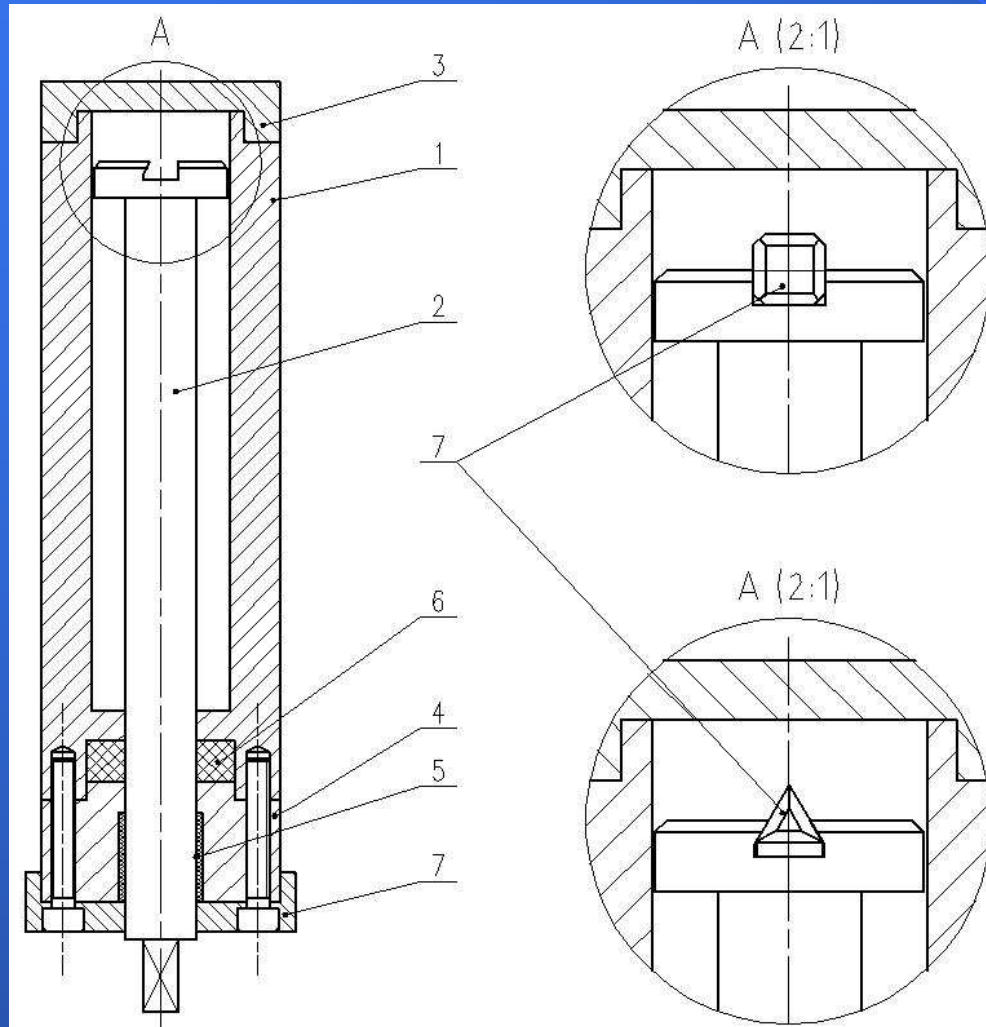
Projekt urządzenia do badania odporności na kruche pękanie i zużycie ścierne materiałów konstrukcyjnych i narzędziowych

1. Prowadnica liniowa
2. Koło pasowe
3. Zespół łożyskowy
4. Zębatka
5. Koło zębate
6. Czujnik siły
7. Głowica badawcza
9. Zespół łożyskowy
10. Momentomierz
11. Przekładnia
12. Silnik
13. Korba
14. Sprzęgło
15. Obciążnik
16. Linka
17. Krążek linowy
18. Przetwornik przemieszczeń
20. Specimen
21. Notch
22. Wear surface
23. Specimen holder
24. Specimen holder
25. Specimen holder

METODY I URZĄDZENIA DO BADANIA ODPORNOŚCI NA KRUCHE PĘKANIE I ZUŻYCIĘ ŚCIERNE MATERIAŁÓW KONSTRUKCYJNYCH I NARZĘDZIOWYCH

Węzeł tarcia urządzenia do badania odporności na kruche pękanie i zużycie ścierne materiałów konstrukcyjnych i narzędziowych

1. Cylinder
2. Wałek
3. Pokrywa
4. Podstawa
5. Łożysko ślizgowe
6. Pierścień uszczelniający
7. Próbkki

METODY I URZĄDZENIA DO BADANIA ODPORNOŚCI NA KRUCHE PĘKANIE I ZUŻYCIĘ ŚCIERNE MATERIAŁÓW KONSTRUKCYJNYCH I NARZĘDZIOWYCH

OBIEKTY BADAŃ

Próbki o przekroju trójkątnym

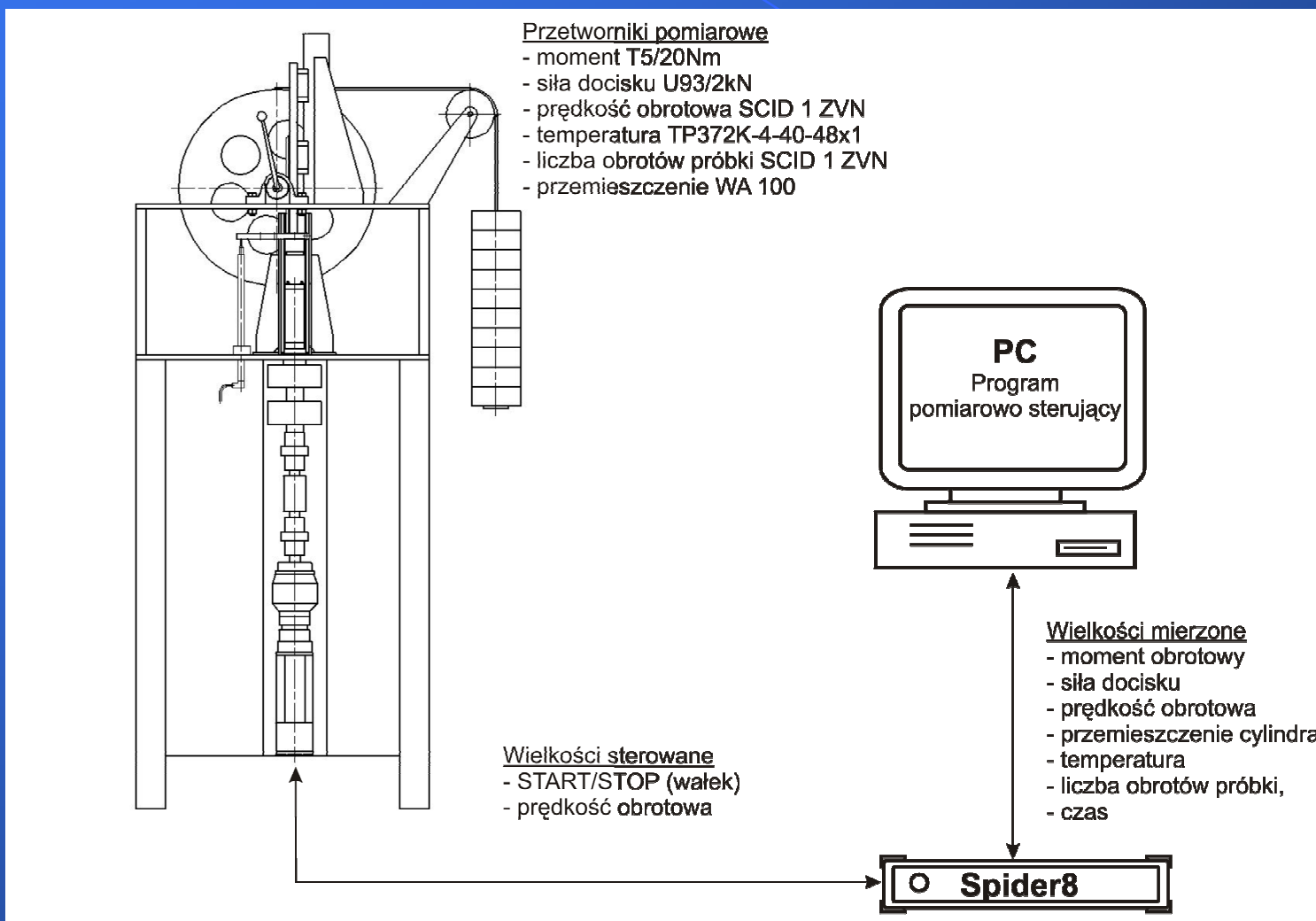
Głowica badawcza

METODY I URZĄDZENIA DO BADANIA ODPORNOŚCI NA KRUCHE PĘKANIE I ZUŻYCIĘ ŚCIERNE MATERIAŁÓW KONSTRUKCYJNYCH I NARZĘDZIOWYCH

Schemat systemu pomiarowo - sterującego urządzenia do badania odporności na kruche pękanie i zużycie ścierne materiałów konstrukcyjnych i narzędziowych

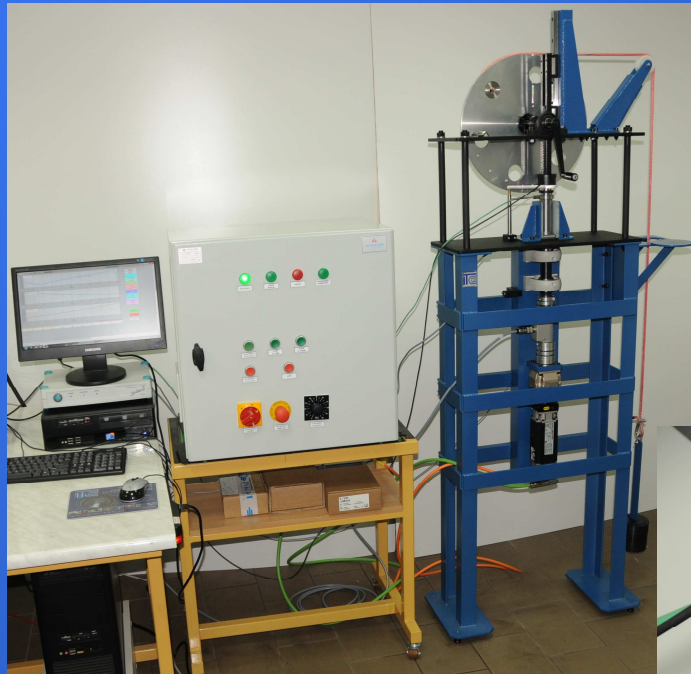

System pomiarowo - sterujący urządzenia do badania odporności na kruche pękanie i zużycie ścierne materiałów konstrukcyjnych i narzędziowych

- System pomiarowy składa się z przetworników pomiarowych, układu elektroniki Spider8 oraz aplikacji zarządzającej pracującej z wykorzystaniem opcji RUNTIME modułu CATRUN32 zainstalowanego na komputerze w środowisku WINDOWS.
- W systemie pomiarowym wykorzystano zestaw przetworników pomiarowych: momentomierz typu T5/20Nm (firmy HBM), przetwornik siły U93/2kN (firmy HBM) oraz termoelement typu TP372K-4-40-48x1 (firmy Czaki Thermoproduct), licznik impulsów SCID 1 ZVN.
- Przetworniki pomiarowe podłączone są do cyfrowego wzmacniacza pomiarowego Spider8. Wzmacniacz pomiarowy jest sterowany poprzez specjalny program komputerowy opracowany w środowisku programowym Catman Professional 6.00 firmy Hottinger Baldwin Messtechnik w wewnętrznym języku CatScript.
- Procedura pomiarowa obejmuje przygotowanie urządzeń pomiarowych (definicja urządzenia, konfiguracja kart pomiarowych, konfiguracja bazy danych), sterowanie i wizualizacja procesu (algorytm sterujący, wizualizacja procesu), pomiar (analiza wizualna, analiza matematyczna) i import/eksport danych (obróbka cyfrowa danych).

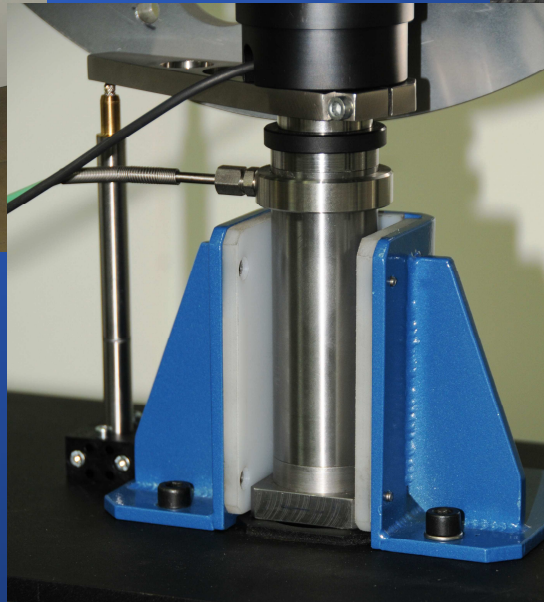
METODY I URZĄDZENIA DO BADANIA ODPORNOŚCI NA KRUCHE PĘKANIE I ZUŻYCIĘ ŚCIERNE MATERIAŁÓW KONSTRUKCYJNYCH I NARZĘDZIOWYCH

Urządzenie do badania odporności na kruche pękanie i zużycie ścierne materiałów konstrukcyjnych i narzędziowych

Widok ogólny

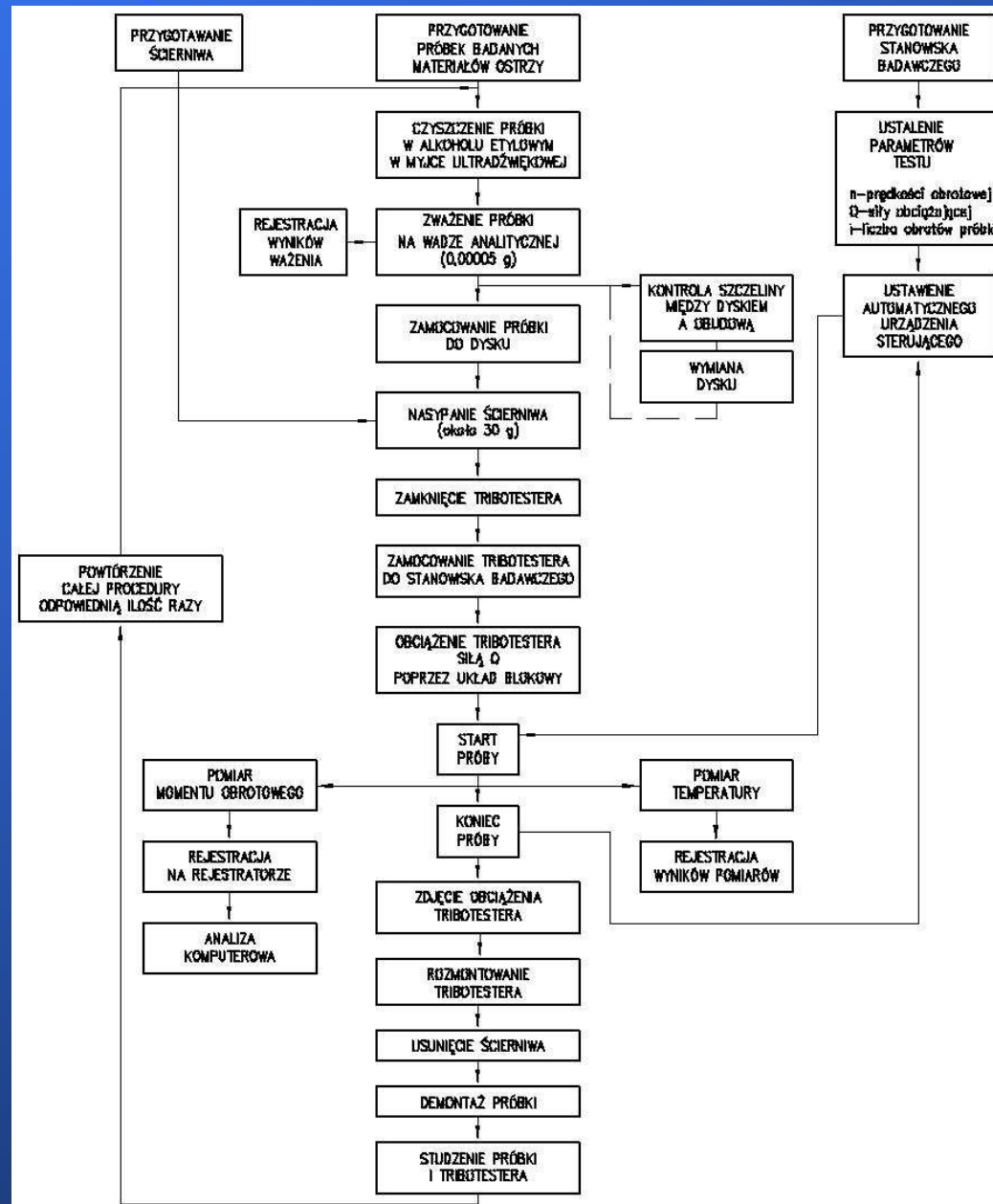
Węzeł tarcia

System sterująco-pomiarowy

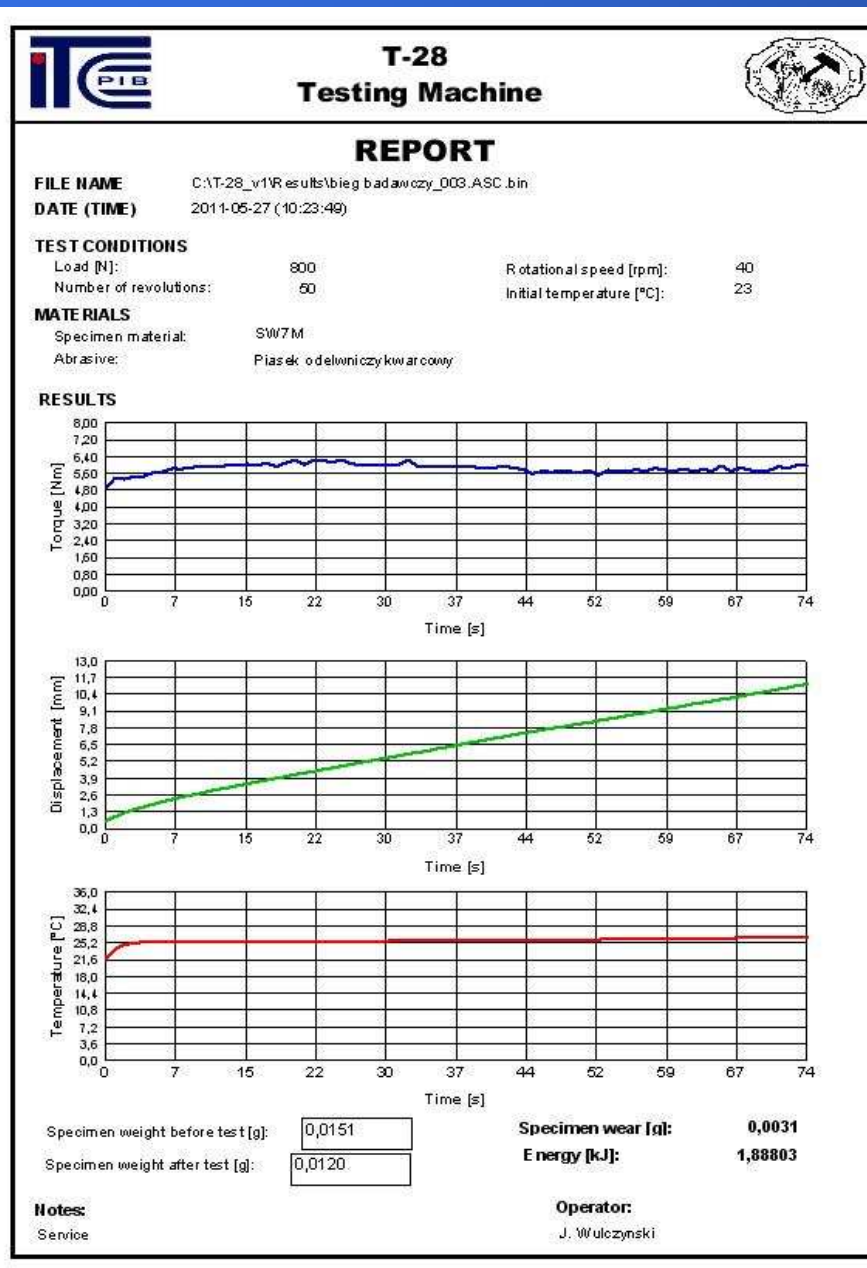
METODY I URZĄDZENIA DO BADANIA ODPORNOŚCI NA KRUCHE PĘKANIE I ZUŻYCIE ŚCIERNE MATERIAŁÓW KONSTRUKCYJNYCH I NARZĘDZIOWYCH

Schemat metodyki badań

METODY I URZĄDZENIA DO BADANIA ODPORNOŚCI NA KRUCHE PĘKANIE I ZUŻYCIE ŚCIERNE MATERIAŁÓW KONSTRUKCYJNYCH I NARZĘDZIOWYCH

Okno tworzenia raportu z badania

METODY I URZĄDZENIA DO BADANIA ODPORNOŚCI NA KRUCHE PĘKANIE I ZUŻYCIE ŚCIERNE MATERIAŁÓW KONSTRUKCYJNYCH I NARZĘDZIOWYCH

**Praca naukowa finansowana ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa
Wyższego, wykonana w ramach realizacji Programu Strategicznego pn.
„Innowacyjne systemy wspomaganie technicznego zrównoważonego
rozwoju gospodarki”
w Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka**

Dziękuję za uwagę